

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

EEN ZUS VAN NIKS UIT NERGENS

Een jeugdmusical in vier bedrijven

door

Karel Verleyen

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2016

Nr.2293

PERSONAGES

Milena

Sven

Tine

Mama

Papa

Jan

Bert

Gert

Mieke

Lies

Alien

Presentator

Kinderen (figuratie)

DECOR

Huiskamer

Straat of pleintje

Oorlogstafereel

E E R S T E B E D R I J F

(Licht op doek dooft. Doek schuift open terwijl oorlogsgeluiden aanzwellen. Licht op achterdoek. Militair uitziende figuren marcheren van links naar rechts, draaien, marcheren terug. Intussen zingt of reciteert een koor de tekst in staccato marstempo. Het refrein wordt ijl gezongen als contrast).

De wereld wordt niet helder meer,
wij leven in de nacht.
Daarbuiten vallen mannen neer
en de dictator lacht.

Refr. Van heel ver in de ruimte
lijkt heel de aarde blauw,
een wondermooie speeltuin
voor kind, voor man, voor vrouw...
Van dichtbij wordt het anders,
dan is ze vies en vuil
vol ziekte, dood, ellende.
Geen wonder dat ik huil.

De mens hier kent niets anders meer
dan wreedheid, brute kracht,
zijn hand streelt enkel zijn geweer
en de dictator lacht.

Refrein.

De mens verdient geen wereld meer,
 hij plundert, moordt, verkracht.
 Miljoenen vluchten heen en weer
 en de dictator lacht.

Refrein.

(Soldaten af tijdens refrein. Lichtroze licht en projectie van een ruïne in zwartwit. Een meisje ligt in elkaar gekrompen geknield. Terwijl de muziek zachtjes start, richt het meisje zich langzaam op als een bloem die zich openvouwt. Ze komt overeind en strekt hulp zoekend haar armen.

MILENA : *(zachtjes echond) Help! (blijft staan tijdens de volgende scène en wordt belicht als ze zingt of spreekt)*

RADIOSTEM : *In Oosterland, het oostelijk deel van het voormalige Unitarië, is voor de zoveelste keer het broze bestand tussen de strijdende partijen verbroken... (fade out)*

MILENA : *(zingt) Mijn huis bestaat niet langer en iemand schoot mijn vader dood ik weet niet waar mijn moeder is terwijl ik haar steeds erger mis mijn hart is zwaar als lood...*

Licht op de huiskamer die links van de scène staat opgesteld. De familie Penninckx komt binnen. Iedereen gaat aan tafel zitten voor het ontbijt.

RADIOSTEM : *De stad Capital die al weken omsingeld wordt door troepen van generaal Upsidon staat op het punt te bezwijken...*

SVEN : O zeg, van 's morgens vroeg al. Die oorlog...

TINE : Slecht geslapen, Svenneke? Haar in je havermout, baasje?

SVEN : Hou je bek, trut! Nee, ik heb genoeg van die...

RADIOSTEM : Terwijl de mannen tot de laatste kogel doorvechten, proberen vrouwen en kinderen de tot puin geschoten stad te verlaten...

MILENA : (*zingt*) Mijn stad bestaat niet langer meer en iemand schoot mijn broertje dood.
Ik weet niet eens meer wie ik ben,
ik ben niet iemand die ik ken,
die bedelt om wat brood.

RADIOSTEM : De Verenigde Naties staan blijkbaar machteloos. Generaal Tulip, de opperbevelhebber van de blauwhelmen, beweert dat het geweld nog toeneemt.

MAMA : Sven, je hoeft echt niet iedereen af te snauwen omdat jij toevallig met het verkeerde been uit bed gestapt bent.

PAPA : Mag ik alsjeblieft naar de nieuwsuitzending luisteren?

TINE : Misschien is er weer treinstaking, papaatje, dan kun je lekker in de tuin werken.

SVEN : Stom wicht! Wie heeft jou ooit uitgevonden?

TINE : Ik weet het niet zeker, maar het moet een kunstenaar en een genie zijn geweest.

RADIOSTEM : De Verenigde Naties proberen dan ook zoveel mogelijk mensen uit het gebied te evacueren en doen een dringend beroep op Westerse landen om vluchtelingen tijdelijk op te nemen.

TINE : Hee, mam, dat zouden we moeten doen. Julie heeft gezegd...

MILENA : (*zingt*) Mijn land bestaat niet langer meer en iemand schoot mijn vrienden dood
Ik weet niet meer waarom ik leef,
waarom ik hier nog achterbleef.
Word ik hier ooit nog groot?

RADIOSTEM : Het zou vooral gaan om kinderen die én vader én moeder hebben verloren bij de vreselijke beschietingen. Het Rode Kruis en andere hulporganisaties vragen dan ook dringend in de eerste plaats alleenstaande kinderen al was het maar tijdelijk een thuis aan te bieden.

TINE : Zie je wel? Mama, dat moeten we toch doen, niet? We hebben het hier zo goed en dan ginds... Zie je...

SVEN : Wat moet ik zien?

TINE : Ik had het tegen mama. Julie heeft gezegd dat ze bij haar thuis een meisje willen opnemen. Dat kunnen wij toch ook doen?

MILENA : Help! *(klinkt al wat luider)* Help!

MAMA : Tine met het gouden hartje...

SVEN : ...en het modderverstand. Kom nou, we hebben toch maar drie slaapkamers! En op jouw kamer kan ze er niet bij. Die zit stampvol met potjes en frulletjes en...

TINE : Bemoei je met je eigen onderbroeken, vent! Mama? Wat denk je? We kunnen vragen of er een meisje kan komen. Misschien eerst alleen voor de vakantie?

PAPA : Zo, voor een keertje lijkt er niets aan de hand met de treinen. Ik stap eens op. Lien?

MAMA : Ja, Peter?

PAPA : Het zou best kunnen dat ik wat later ben vanavond. Peeters verjaart en geeft een drink. Vind je het erg...

MAMA : Natuurlijk niet, neem het er maar van. Zorg alleen dat je de laatste trein niet mist. O ja, heb jij de tijd om eventjes bij de bank aan te lopen? Ik wilde morgen wat kleren gaan kopen. En ik heb een best leuke lamp gezien voor de woonkamer. De oude is, nou ja, een beetje oud. En je komt langs dat reisbureau. Wip eens binnen en vraag een brochure voor die gastronomische weekends. Ik vind dat we er samen maar weer eens lekker op uit moeten.

PAPA : Komt voor de bakker. Tot vanavond. *(af)*

TINE : Eén man minder, één kans meer om verstandig te praten. Mama? Wij kunnen kopen wat we willen, een lamp, kleren, jullie gaan lekker uit eten, een heel weekend, we hebben alles... Mama!

MAMA : Wat? Tine, je broer heeft wel gelijk. We hebben maar drie kamers!

TINE : Ik, Tine met het gouden hartje en het verstand van platina, (*steekt snel tong uit naar haar broer*) heb het al gevonden. Klopt dat we maar drie kamers hebben. Maar dat is ruim voldoende. Eentje voor jullie. Eén voor dat meisje en mijzelf. Eentje voor Sven met het slechte humeur.

SVEN : Krijg de blauwe bollen, wicht. In jouw kamertje kan geen meisje meer. Daarmee is de zaak opgelost!

TINE : Je luistert niet goed. Eéntje, dat is dus niet de grootste, voor mama en papa. Dat moet kunnen, ze moeten maar wat dichterbij elkaar liggen. Dat meisje en ik krijgen de grote kamer van mama en papa. Die verhuizen dus naar jouw hok, dat groter is dan het mijne, maar kleiner dan dat van ons ouderpaar, jij krijgt het mijne. Voilà. Opgelost. Gewoon wat verhuizen. En mama zal tevreden zijn als alles een keertje grondig wordt geпоетst. Mama, wanneer bellen we?

MILENA : Help! Help! Help! (*crescendo*)

SVEN : Zeg eens ben jij nou helemaal? Welk krankzinnig beest heeft jou gebeten en besmet? Niks van. Mijn kamer is mijn kamer. Daar heeft niemand wat te zoeken.

TINE : O? Heb jij dan wat te verbergen? Mama, we moeten helpen. Komaan, zeg ja.

MAMA : Jamaar...

TINE : Je bent een schat! (*vliegt haar mama om de hals, zoent haar en verdwijnt.*)

SVEN : Hee, trut! Wacht! Laat mama uitspreken. Dat is nu altijd hetzelfde. Wedden dat ze weer haar zin krijgt?

MAMA : Eigenlijk is het toch een leuk plan. Of had je liever een jongen... Misschien sturen ze wel een bijzonder mooi meisje? Zo eentje dat op Lies lijkt?

SVEN : Zeg eens, wat... Wie heeft dat verteld? Ik moet naar school. *(af. Mama ruimt de tafel af en gaat de deur uit. Licht weg)*

MILENA : Héééelp!

(Licht op middenscène waar een verkeersbord of bank de straat of een pleintje suggereert)

TINE : *(op al wiegend. Zingt)*

Ik krijg een zus
zo zit het dus,
een splinternieuwe
toffe, fijne,
gave, maxe
superzus!

Ik kan het echt niet langer zwijgen,
't kan me niet schelen dat Sven bromt!
Zeg jullie moeten toch eens horen
wat mij vanmorgen overkomt!

(enkele andere kinderen komen van alle kanten op)

KINDEREN : Kom mee , wij moeten toch eens horen
wat haar vanmorgen overkomt!

TINE : *(zingt swingend solo het refrein)*

Ik zit daar lekker te ontbijten
en hoor opeens het nieuwsbericht!
Mijn broer zat ook met ons aan tafel
met zo'n azijnzuur, lang gezicht.

(er komen nog enkele kinderen bij. De eersten richtten zich tot de tweede)

KINDEREN : Haar broer zat ook met haar aan tafel
met zo'n azijnzuur, lang gezicht!

(De eerste groep zingt met Tine samen het refrein)

Zoveel ellende, u moet helpen!
smeekte die radiokerel toen!
En ik zei dus tegen mijn moeder
dat we dat dan ook moesten doen.

(Weer enkele kinderen meer. De vorigen tot de nieuwkomers)

KINDEREN : En zij zei toen tegen haar moeder
dat ze dat dan ook moesten doen.

(refrein door iedereen behalve de nieuwkomers)

Haar bed komt bij me op een kamer
ik leen haar alles wat ze vraagt,
ik hoop dat ze net even groot is
en dat ze graag mijn kleren draagt.

(De groep splitst in twee en één helft richt zich tot de andere)

KINDEREN : Zij hoopt dat die zus even groot is
en dat ze graag haar kleren draagt.

(refrein door iedereen)

ALLEN : Dan doen wij alle dingen samen
we eten samen lekker friet
we gaan ook samen naar de disco
met Jo en Ann, Marleen en Piet

(de andere helft van de groep richt zich nu tot de eerste)

KINDEREN : Ze eten friet, gaan naar de disco
met Jo en Ann, Marleen en Piet.

(refrein door iedereen!)

ALLRN : Ik kan wel zingen, dansen, springen!
Het is een superfijne dag!
Ik wilde al zo lang een zusje
en nou zegt mama dat het mag!

(heel de groep door elkaar)

ALLEN : Ze wilde echt allang een zusje
En boft ze niet? Ja, want het mag!

*(Refrein terwijl de hele groep behalve enkele jongens
wegdanst. Zo nodig herhaling van het refrain)*

SVEN : *(nog altijd woedend op)* Verdomme, dat krenge van een
zus. Wat denkt ze wel, mijn kamer!

JAN : Hee, Sven? Ken jij je geschiedenis?

BERT : De... de... Stier... overheert. Van de... ac... ac...
twa.. li... teit!

GERT : Sven? Die hoeft zijn les niet te leren.

SVEN : Wat wil je daarmee zeggen?

BERT : Ja... da.. da.. is zever!

GERT : Weet je nog toen Maarten een broertje bij had? Toen
de ooievaar langs was geweest, zoals de Stier zei?

SVEN : Weet je nog die ne keer dat Gert eens iets verstan-
digs heeft gezegd? Lang geleden, natuurlijk.

JAN : Laat ze maar kletsen, Sven. Gefeliciteerd.

SVEN : Zeg eens, knullen, wat is er nou eigenlijk? Ik weet niet wat er gebeurt, jullie doen de een al stommer dan de andere...

GERT : Hij wil haar verstoopt houden. Voor hem alleen.

BERT : Da.. da... da... is zever!

SVEN : Zeg, loop door, hee, jongens. Ik heb geen tijd om naar...

JAN : Laat hem met rust. Ik zou ook zenuwachtig zijn.

SVEN : Zenuwachtig? Ik? En waarom dan wel? Waarom zou ik...

BERT : Je zus.

SVEN : Wat is er met mijn zus?

GERT : Dus is het waar?

SVEN : (*pakt hem beet*) WAT IS ER WAAR? Stop met die onzin. Wat is er waar?

JAN : Dat je er een zus bij krijgt?

SVEN : O nee! Waar haal je dat nou? Hoe weet...

BERT : Je zus.

GERT : (*tegen Bert*) Dat lukt best, hee, jongen? Twee woorden na elkaar en niet gestotterd. Zou ik meer zeggen. Bert, hoe is het weer? Je zus. Bert waar stopt de tram? Je zus. Bert, wie is er koningin van Engeland? Je zus. Moet kunnen. Echt.

SVEN : Luister nou eens één ogenblik. Serieus. Heeft Tine iets gezegd?

JAN : Gezegd? Geroepen! Gezongen! Gedanst! Altijd maar over die superzus van jullie. Ik dacht nog, als Sven dat ook maar vindt.

SVEN : Wel, Sven vindt dat niet! Sven zegt zelfs dat het niet waar is. Ze wil wel graag, maar er komt niks van.

GERT : Zeker?

SVEN : Doodzeker.

GERT : Jammer!

SVEN : Jammer? Waarom dan wel?

GERT : Jammer voor Bert.

SVEN : Jammer voor mijn zus! Wat heeft Bert er verdomme mee te maken?

GERT : Wel, "zus" kan hij zeggen. En meer hoeft niet, want dat verstaat zo'n vreemd wicht niet. Het schijnt dat ze uit Unitarië komt? Waarschijnlijk zo lelijk als de nacht. Daarom dragen ze daar sluiers. Wist je dat?

SVEN : Jij zou beter een sluier dragen. Verdomme, stomme trut, achterlijke koeketiene, zwamneus!

(scandeert of zingt) Het kan niet en het mag niet

Ik wil het zeker niet!

Nee nee ik wil geen zus erbij

die ene is genoeg voor mij

zo'n trut, zo'n stuk verdriet!

(anderen zeggen hem na, maken er een soort betoging van)

SVEN : Ik zie het al gebeuren
met zo'n geval erbij!
Zo'n wicht met lange haren
en ogen die maar staren
en smeken: "Kijk naar mij!"

Refrein

Dan zit ze in haar kamer
en frunnikt aan haar kin
"O, ik krijg hier een pukkel,
wat ben ik toch een sukkel!"
En da's nog maar 't begin.

Refrein

Ze lust geen vlees, geen haring
alleen maar heel vers fruit.
Ze drinkt alleen maar water
dan blijft ze mooier later!
Ik hou het niet meer uit!

Refrein

Ze heeft beslist ook kuren
 precies als elke griet!
 Vandaag is ze als gek op jou
 en morgen sta je in de kou.
 Maar bij mij lukt dat niet!

Refrein

En dan het allerergste:
 het is zo'n vreemde luis!
 Misschien wel een dievegge,
 Wie zal het vooraf zeggen?
 Haal zoiets maar in huis!

Refrein.

GERT : Jaja, je kunt het allemaal wel prima babbelen. Hier!
 Maar wat als je thuis komt?

SVEN : Denk jij soms dat mijn zus mij kan vertellen wat er
 wel en niet gebeurt?

BERT : We... we... moe... moeten voort. De Stier ga.. gaat
 overhoren over de ac.. de...ac...

GERT : Geen probleem voor Sven!

JAN : Laat hem met rust, Gert.

GERT : Ik zeg toch niks verkeerd? Nu hij die zus uit Unitarië heeft om hem alles uit te leggen over de ac...
 ac... twaliteit! *(loopt lachend weg en ontwijkt zo de trap die Sven hem wil geven)*

SVEN : Ik zal het ze vanavond betaald zetten. Duur betaald!
(af met de anderen)

(Licht op de achtergrond. Milena mimeert het zoeken van enkele spullen, het inpakken, het vluchten en

zingt terwijl de oorlogsgeluiden steeds sterker worden. Die faden weg als Tine en de vriendinnen zingen en eventueel bewegen.

Afwisselend licht op Tine die met drie vriendinnen in de huiskamer binnenkomt en gaat zitten bij de tafel.)

MILENA : Waar loopt de weg

die ik moet gaan?

Waar is de deur?

En zal ze openstaan?

Ik ben zo bang

zo eenzaam en zo klein!

Zal er daar in dat verre land

voor mij ook vrede zijn?

TINE : Ik ben natuurlijk opgewonden. En eigenlijk had ik nog moeten zwijgen, maar ja, je kent me.

ALIEN : Ja, we kennen je. Maar hoe komt dat nu allemaal zo opeens?

TINE : Hoe komt zoiets?

MIEKE : Zomaar? Echt omdat je naar de radio luisterde?

TINE : Ja. Flits en de idee was er. Eerlijk is eerlijk. Julie had er ook al over gepraat. Maar ik kreeg toch de idee. Ik vroeg het aan mama en ze zei 'Ja'. Ik heb vanmiddag gebeld. Mama was een beetje aan het terugkrabbelen, maar ja, je kent me.

LIES : Ja, we kennen je. Je hebt haar natuurlijk ondersteboven gekletst. En wat vindt je vader? En je broer?

TINE : Wie? Papa? Ach, die heeft misschien wel zijn idee. Maar ja, je kent me. En Sven. Lies, je moet je geen zorgen maken, meiske. Hij heeft alleen ogen voor jou. Ze zoeken voor ons een meisje van mijn leeftijd. O, ik ben zo nieuwsgierig.

MEISJES : Waarom ben je zo nieuwsgierig?

Tine, Tine, luister nou

Jij wil helpen, zonder grenzen

en dat is heel mooi van jou.

Tine, wie kan het wat schelen

hoe ze is of hoe ze praat,
ze komt hier en wordt gelukkig
dat is toch waarom het gaat?

TINE : Ik blader in kranten, in tijdschriften, boeken.
Misschien zie ik haar ook al ken ik haar niet
Ik wil haar al zien, haar al kennen, haar horen,
haar zeggen: "Dag zus! Heb niet langer verdriet!"

MEISJES : Waarom ben je ongeduldig? enz.

TINE : Is zij soms zo'n kind als Brigitte van de bakker
of is ze heel fit en sportief en gezond?
Misschien kijkt ze scheel, ach, wat zielig, zo'n
stakker!

En is ze roodharig, zwartharig of blond?

MEISJES : Waarom zit je toch te tobben? enz

TINE : Is ze superslank of precies wat gezetter?
Of is ze gewoon, dertien in een dozijn?
Is ze soms zo'n droomkind, een vamp, echt zo'n spet-
ter?

Is ze groter dan ik, of heel lief en nog klein?

MEISJES : Ach, je komt het wel te weten! enz

TINE : Kijkt ze net zoals ik niet zo graag televisie?
Of houdt ze van lezen, van film, van muziek?
En mag dat dan rock zijn, of rap, funk of country?
Of wil ze als papa alleen maar klassiek?

MEISJES : Nu maak je ons ook nieuwsgierig. enz

TINE : Lust ze kaas, ham of jam, houdt ze van chocolade?
En drinkt ze graag cola, of koffie of thee?
Eet ze worteltjes, boontjes, andijvie, salade?
En liefst dan met frieten, kroketten, puree?

MEISJES : Later moet je 't ons vertellen. enz

TINE : Is ze stom of vervelend? Loopt ze ginds vaak te
huilen?

Komt ze graag, had ze soms op wat anders gehoopt?
Zou ze straks als ze hier is, alweer willen ruilen?
Een zus is niet iets wat je zomaar gauw koopt!

MEISJES : Nu ga je toch overdrijven. enz

TINE : Zo zijn er nog honderd, nog duizenden dingen
Gaat ze met me naar school? Heel gewoon op de fiets?
Houdt ze van lachen, van zon en van zingen?
Of doen al die dingen haar helemaal niets?
MEISJES : Tine, het komt echt wel goed, hoor! enz.

*(Sven en de andere jongens staan opeens in de deur-
opening. Verbaasd, wat spottend.)*

SVEN : Wat doen zij hier?
TINE : Wat doen meisjes als ze samen zijn?
GERT : Kletsen, giechelen, gibberen...
MEISJES : Hela, apekoppen! En jullie dan?
TINE : Stil, jullie! *(tegen de jongens)* Als je het toch al
weet, waarom vraag je het dan nog?
SVEN : Ik had het tegen jou. Wat doen zij hier?
TINE : En wat doet die bende van vijf hier? Komen ze leren
hoe ze deftig hun neus moeten snuiten?
SVEN : Bende van vijf? We zijn maar met vier!
TINE : Prachtig, je hebt al tot vier leren tellen. En toch
zijn jullie met z'n vijven. Als het op stom zijn
aankomt, tel jij voor twee. En dan ben ik nog vrien-
delijk.
LIES : Toe nou, Tine. Geen ruzie. Dag, Sven. We zaten net te
praten over je nieuwe zus. Geweldig toch?
SVEN : Wat zei je? Geweldig? Dan heb ik een heel verrassend
nieuwteje voor je, Lies. Er komt niks van. Ik wil het
gewoon niet!
BERT : Da.. da... is gesproken! Hij wil het niet.
JAN : En ik begrijp hem. Hij moet zijn kamer afstaan.
ALIEN : Ik wist wel dat je een egoïst was. Alle mannen zijn
egoïsten.
GERT : Hoor haar eens, miss wijsneus. Alle mannen zijn
egoïsten. Ik wist niet eens dat jij al wist wat een
man is! Alleen maar omdat je af en toe op schoot mag
bij de leraar wiskunde weet je nog niet...